

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FILOZOFICKÁ FAKULTA
Ústav germánských studií

nám. Jana Palacha 2, 116 38 PRAHA 1, ČESKÁ REPUBLIKA

Posudek bakalářské práce

Boček, Lukáš (2013): Zur Verwendung des Progressivs in der deutschen Gegenwartssprache. Ústav germánských studií. FF UK v Praze, 53 str., CD-ROM, vedoucí práce – Mgr. Martin Šemelík

1. Téma

Bakalářská práce Lukáše Bočka se zabývá tématem, jehož zpracování je ve většině dostupných referenčních zdrojů **chronicky suboptimální**, a to i přesto, že se nejedná o jev nikterak nový ani vzácný. **Progresiv** (konstrukce typu *Ich bin gerade am Schreiben* apod.) byl a je předmětem různých **kontroverzí**, které se týkají např. otázky, do jaké míry ho lze považovat za jev **jednoznačně akceptovatelný i ve standardní němčině**. Volbu tématu práce je proto každopádně nutné ocenit.

2. Struktura

Práce je **přehledně členěna do dvou základních částí**, teoretické a empirické. V **teoretické** části se autor věnuje vymezení pojmu progresivu, jeho variantám, restrikcím v užití, jeho afinitě k různým gramatickým kategoriím (např. čas a způsob), dále pak související kategorii aspektu i zachycení progresivu ve vybraných gramatikách. Navazující **empirická část** obsahuje analýzy progresivních forem sloves *spielen, kommen, gehen, machen, tun, arbeiten, lernen, lesen* a *schreiben* na základě korpusu DeReKo (Das Deutsche Referenzkorpus, IDS Mannheim) a DWDS-Korpus (Berlin-Brandenburgische Akademie der Wissenschaften). Práci uzavírá stručné shrnutí a seznam použité literatury.

3. Metodologie

Metodologie práce spočívající v teoretickém ukotvení zkoumaného jevu v různých informačních zdrojích (gramatiky, odborné studie) a empirické analýze reálných (sic!) jazykových dat je vzhledem k typu práce, charakteru tématu i době, ve které práce vznikla („éra po Chomském“), **zvolena přílehavě**.

Bakalářské práce představují první větší samostatný vědecký výstup uchazeče o vysokoškolský titul, a proto zkoumaný jev zpravidla nemohou podchytit v celé jeho komplexnosti. Důsledkem je

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FILOZOFICKÁ FAKULTA
Ústav germánských studií

nám. Jana Palacha 2, 116 38 PRAHA 1, ČESKÁ REPUBLIKA

vždy **nutnost určité selekce**, která však dle mého názoru nesmí být ledajaká. Jedno z pozitiv předkládané práce spočívá v tom, že její autor jednotlivé výběry opřel o **racionálně zdůvodněná kritéria**, ať už v případě zkoumaných gramatik (byla zohledněna především základní díla, jejichž přehled podává A. Šimečková v publikaci „Úvod do studia jazykovědné germanistiky“; jsou mezi nimi zastoupeny gramatiky pedagogické i vědecké), či v případě sloves, která se autor rozhodl pomocí korpusově-analytických metod zkoumat (sémantické a frekvenční hledisko).

Zároveň oceňuji, že autor k užívání jazykových korpusů přistoupil **reflektovaně** (viz např. str. 23) a že si je vědom nejen jejich možností, ale i omezení (viz např. str. 44).

4. Obsahová stránka

V souvislosti s obsahem práce lze konstatovat, že teoretická část působí celkově **přesvědčivě** a že v empirické části **autor dochází k závěrům, které jsou relevantní**. Práce má **několik silných míst** a vyznačuje se snahou analyzovaná témata **problematizovat** (viz např. poznámky k vymezení progresivních forem a frazémů na str. 34 a 37). K oběma hlavním částem mám pak následující **poznámky** (ve výběru):

(a) Např. na str. 13 (ale i jinde) autor tematizuje gramatikalizaci progresivu v němčině, aniž by tento pojem vysvětlil. Ze způsobu, kterým je o jevu referováno, přitom, zdá se mi, není úplně jasné, zda nedošlo k záměně tohoto pojmu s termínem gramatikalitity (gramatičnosti). Mohl by autor **rozdíl mezi gramatikalizací a gramatikalitou** vysvětlit?

(b) Na str. 16 je **usouvztažen slovesný aspekt s užitím členu**. Chybí zde ale **zamyšlení nad rolí kontextu**. Existuje kontext, ve kterém by se člen vyskytl (*Peter hat das Holz noch gespalten.*), a přesto by v překladu bylo použito imperfektivní sloveso (*štípal místo naštípal*)?

(c) Na str. 42 autor zdůvodňuje **spisovnost progresivu jeho výskytem v titulcích** novinových článků a argumentuje poučkou, podle které platí, že „Alles, was fett gedruckt ist, muss richtig sein.“ Tomu bohužel nerozumím. Kdo poučku formuloval a na základě čeho?

(d) V závěru práce (str. 51) je zmiňována nutnost integrovat progresiv do **cizojazyčné výuky**. V této souvislosti se nabízí otázka **kontrastivního popisu** tohoto jevu (německý progresiv a jeho ekvivalentní struktury v češtině) a konkrétních **didaktických postupů**, prostřednictvím nichž by integrace byla realizována. Mohl by autor tyto otázky nějak okomentovat?

5. Jazykové zpracování

Práce je v kontextu bakalářského studia napsána **nadprůměrnou němčinou**, která bez problémů splňuje požadavky kladené na jazykové zpracování absolventské práce v této fázi studia. Zvlášť je potřeba ocenit autorovu snahu o **stylisticky pestré vyjadřování**, které přitom celkově **respektuje specifika daného druhu textu** (odborná práce). Jazyková pochybení typu *Danach folgt die Analyse von insgesamt neuen häufig benutzten deutschen Verben* (str. 7), *Im Kapitel 1.2* (str. 12), *beide „fehlerhafte“ Ausdrücke* (str. 29), *Ob dies immer der Fall sein muss lässt sich jedoch nicht sagen* (chybějící čárka, str. 39) (výběr) jsou vzácná a ve většině případů se jedná spíš o chyby z přehlédnutí než z nevědomosti.

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FILOZOFICKÁ FAKULTA
Ústav germánských studií

nám. Jana Palacha 2, 116 38 PRAHA 1, ČESKÁ REPUBLIKA

6. Technické provedení a layout

Z hlediska technického (citace apod.) práce působí **velmi hodnotně** a v zásadě jí až na pár drobností (např. str. 37 – místo *Burgert 1998: 20f.* má být *Burger 1998: 20f.*) **není co vytknout**. Totéž lze říci o jejím layoutu. Obojí svědčí o určité pečlivosti, která u bakalářských prací rozhodně nebývá nutně pravidlem.

7. Závěr

Závěrem je možné konstatovat, že předkládaná práce s ohledem na fázi studia, kterou uzavírá, vykazuje **pouze drobnější nedostatky**. Jedná se o **solidní základ** další badatelské činnosti, o **dobrý odrazový můstek** pro detailnější empirický výzkum v této oblasti německé gramatiky.

VZHLEDEM K VÝŠE UVEDENÝM SKUTEČNOSTEM PRÁCI DOPORUČUJI K OBHAJOBĚ. CELKOVÉ HODNOCENÍ PRÁCE BUDE STANOVENO AŽ NA ZÁKLADĚ PRŮBĚHU OBHAJOBY.

Jako témata k diskuzi navrhuji otázky formulované v tomto posudku (viz oddíl 4).

V Praze, dne 20. 5. 2013

.....
Mgr. Martin Šemelík